

10 Sept - 37

DE BINNENWERELD VAN DEN KUNSTENAAR

Cor Reisma's Antwerpsche tijd

Soms zijn het slechts een paar simpele dingen, die den mensch door het leven begeleiden, hij heeft ze lief sinds vroege kindsheid, ze scheppen iederen dag vreugde en verwarmen zijn hart, waar hij ook is. Deze dingen zijn om onverklaarbare redenen verbonden met zijn omgeving, een brok aarde, een tuin, een huis, een mensch of dier. Is het dan wonder, dat de kunstenaar ook enkele van deze dingen met zich draagt, ze verbonden weet met iets dat hem bekend is, onafscheidelijk gebonden door niet te verklaren gedachten-associaties? Meestal zijn deze gedachten ontstaan, later niet meer afgemaakt of verwerkt en meegenomen in en uit de kinderjaren. Het kind heeft de dingen beleefd, zonder ze te verklaren, heeft den invloed van zijn omgeving ondergaan en er zijn emoties in verwerkt. De belevissen der kinderjaren zijn ongeweten misschien een bron van veel vreugde voor heel het leven. Er zijn dingen immers aan kinderkens geopenbaard. Met het verstand krijgt men geen toegang tot deze dingen, deze binnenwereld heeft andere, fijnere organen noodig om open te gaan. De intuïtie zal hierbij te hulp moeten komen, de intuïtie zal ook het contact van de binnen- naar de buitenwereld moeten teweeg brengen en terug, wil het leven het vleugje rijkdom ontvangen dat het noodig heeft.

Cor Reisma: Zelfportret

(Foto-archief Leeuw, Crt.)

De kunstenaar schept iets van de buitenwereld, doordrenkt, wanneer het goed is, met veel van de binnenwereld. De uiterlijke dingen krijgen in de kunst, met de groote K. den glans van het innerlijk. Ons leven wordt gedeeltelijk beheerscht door het onbewuste en dit onbewuste schenkt aan ons leven de entourage, waarin de gebeurtenissen plaats hebben. In de kunst zoekt de waarachtig zoevende mensch de binnenwereld, hij zoekt deze om zich te verrijken. Wanneer hij de binnenwereld ontdekt in de kunstschepping, zal er vroege zijn als bij de ontmoeting van een goed vriend, er zal een stroom van belevissen in hem gaan vloeien, een rijk land, diep verborgen in zijn innerlijk, zal zijn vage vormen duidelijker toonen.

De binnenwereld is dus bij den kunstenaar van 't grootste belang. Hoe rijker deze wereld is, hoe meer hij er uit kan plukken om er zijn uit te beelden buitenwereld mee te verzadigen. Rijk heeft hier niet de beteekenis van veel, daar het alleen gaat om het meest doorleefde, om het steeds naar boven komende, om de diepte. Het kunnen dan ook simpele dingen zijn, zooals een geur, een bloem, die de binnenwereld rijk doet zijn.

Cor Reisma heeft een niet te verklaren voorliefde voor kamille-bloemen en grijze klei. Iets van vroeger is deze voorliefde en ze is verbonden met de liefde voor het Friesche land. Een liefde, die hem telkens weer brengt in Leeuwarden, tel-

kens weer de hoop wekt hier te mogen blijven en te mogen blijven schilderen.

Eyengoed als het publiek de binnenwereld van den kunstenaar noodig heeft voor zijn ontwikkeling, heeft de kunstenaar het publiek noodig. Kunst voortbrengen kost overgave en overgave kost tijd. Een kunstenaar moet men tijd geven, en tijd is geld. Bijgevolg moet men werk van hem koop. Wanneer het een kunstenaar betreft, innerlijk verpand aan Friesland, hebben de Friezen zeker den plicht hem de mogelijkheid te bieden, iets te scheppen, dat Friesch, echt Friesch is.

Maar hoe gaat het?

Er kwam eens een dame uit het Noorden van Friesland bij Reisma. Ze wilde iets koopen van een Fries en over Friesland. „Je koopt maar eens in je leven iets goeds”, zeide zij. Jammer genoeg had Reisma op dat oogenblik niet te koop wat zij wilde en beloofde later met iets bij haar te komen. Na verloop van tijd kwam de schilder met wat naar het Noorden van Friesland en werd nauwelijks binnen gelaten. Och, ze wilde per saldo het schilderij wel eens zien maar wenschte vrij te blijven. „Natuurlijk”, zei de schilder. Het doek werd opgehangen en de dame vond het mooi. „Wat meet dit nu kosten?” vroeg zij. f.125 gaf de schilder ten antwoord. „Hoe is het mogelijk”, zuchtte de dame, „mijn kennissen kochten vijf stukken van f.25! Neen, daar beginlijk niet aan.”